පදිංචිකරවීමේ මුල් අවධියේ මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ ජනාවාස ප්‍රතිපත්තියේ මුහුණුවර කීපයක්*

ඩිංගි කරුණාතිලක

සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කලා පීඨය, ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලය, කොළඹ මණ්ඩපය

මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය වසර පහක හෝ හයක කාලයකින් නිමකරනු ලැබූවිට, මහවැලි ගඟ හා එහි අතු ගංගාවල ජලයෙන් මහවැලි හා මදුරුඔය ද්‍රෝණිවල හා උතුරුමැද පළාතේ ඉඩම් අක්කර 900,000 කට පමණ වාරිමාර්ග පහසුකම් සැලසෙනු ඇත. මෙම ඉඩම් වලින් අක්කර 246,000 කට පමණ දැනටමත් ජලය සපයනු ලබන අතර අවුරුද්දකට නොකඩවා කන්න දෙකක් වගා කළ හැකි වන පරිදි මේවාට පරිපූරක ජල සැපයුම් ලබාදෙනු ලැබේ. ඉතිරි අක්කර 654,000 ක් පමණ වූ ප්‍රදේශය දැනට කැලෑ ප්‍රදේශයට අයත් වේ. ව්‍යාපාරය සම්පූර්ණ කළාට පසුව, මෙම නව ඉඩම්වල ගොවි පවුල් 225,000 ක් පදිංචි කරවීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

උතුරු මැද පළාතේ යෝජනා ක්‍රම සැලසුම් අනුව 1975 වනවිට පවුල් 2187 ක් පදිංචි කරවීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. වැඩ සටහන යටතේ 1976 දී පවුල් 7342 ක්ද, 1977 දී පවුල් 6381 ක්ද, 1978 දී පවුල් 11,220 ක්ද වශයෙන් පවුල් 27,113 ක් පදිංචි කළ යුතු වුවද, ඉදිකිරීමේ වැඩ හා ජනාවාස වැඩ සටහන්ගත කිරීමේදී සිදුවූ නොයෙකුත් ප්‍රමාද හේතුකොටගෙන 1976 වන විටත් දක්නට ලැබුනේ මුලින්ම පදිංචිකරවූ පවුල් 2187 කින් යුතු පළමු කණ්ඩායම පමණි. මෑතකදී දෙවන පවුල් කණ්ඩායමද පදිංචිකරවනු ලැබූ බව වාර්තා කර ඇත.

ජනාවාස ප්‍රතිපත්තිය හා වැඩසටහන්ද එකල නිල මට්ට මෙහිදී දැඩි සාකච්ඡාවට භාජනය වූ බව පෙනී යයි. ආධාරක සේවා, නායකත්ව රටාවන්, වෙන්කර දීමේ ඒකක හා ආධාර, අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය පහසුකම්, බඳවාගැනීම හා තෝරාගැනීම බඳුවූ සමාජ විද්‍යාත්මක ප්‍රශ්න ගණනාවක්ම සවිස්තර සාකච්ඡාවට භාජනය කෙරුණු සාධ්‍යතා වාර්තාවක්ද විය. මෙම සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵලයක් නියාදෝ ගම් සමූහයක්, වගාවට සමීපත්වය, ඒකාබද්ධ සේවා මධ්‍යස්ථාන ආදීවූ දෑ අවධාරණය කළ ඉතා දියුණු වූ ජනාවාස සැලැස්මක් සකස්කර ගන්නා ලදී. එසේවුවද, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසර ගණනාවක් තිස්සේ සංවර්ධනය වූ ඉඩම් සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තීන් ඉවතලූ බවක් පෙනීයයි. බඳවා ගැනීම්, ආධාර ආදී කරුණු සම්බන්ධයෙන් නව ප්‍රතිපත්තීන් සම්පාදනය කරනු ලැබීය.

ජනාවාස වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය යථාර්ථය මගින් විමසුමට ලක්වන අයුරු කාලයාගේ ඇවෑමෙන් දැකගත හැක. ආරම්භක අවදියේදී වුවද, නව ප්‍රතිපත්තීන් හේතුකොට ගෙන ජනාවාසීන්ට නොයෙක් දුක් කම්කටොළුවලට මුහුණ පෑමට සිදුවූ අතර, නව ග්‍රාමීය ජනාවාස වැඩ සටහන අනුව ජීවත් වීමට සිදුවූ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රතිපත්ති නිර්මාපකයන් තුළ අනුකම්පා මාත්‍රයක් තිබුණි නම් එබඳු දුක් ගැහැට බොහොමයක් මඟහරවා ගැනීමට ඉඩ තිබිණි.

ජනාවාසයන්හි ආරම්භක අවධිය, ප්‍රතිපත්ති නිර්මාපකයන් සිතන තරම් නොවැදගත් වූවක් නොවේ. වාරිමාර්ග පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක වීමට හා මෙම ගොවි පවුල්වලට ඔවුන්ගේ පහත්බිම් අක්කර $2\frac{1}{2}$ හා ගොවිපළ සඳහා අක්කර $\frac{1}{2}$ ක ඉඩමෙන් ප්‍රවර්ධිත ගොවිතැන හා ආයෝජනයෙහි හැම මට්ටමක් සඳහා මුල පිරීමට නම්, ආයෝජන පටන්ගැන්ම සඳහා මූලාරම්භයේදීම වඩාත් උසස් මට්ටමක පහසුකම් සැලසිය යුතුය. අඩුවශයෙන්, ආරම්භක අවදියෙහිදී ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යයට බාධා නොපැමිණෙන අයුරින් අවම සෞඛ්‍යය හා අනිකුත් පහසුකම් සැලසිය යුතුව තිබිණ.

පවුල් 2187 කින් යුතු මුල් ජනාවාස කණ්ඩායමේ අත්දැකීම් විශේෂ වැදගත්කමකින් යුක්තවනුයේ ගොවි පවුල් 225,000 කට පදිංචිවීමට හා ඔවුන්ගේ නව අනාගතයට පිවිසීමට වාරය පැමිණි විට, ඔවුන්ටද ඊට මුහුණදීමට සිදුවන බැවිනි. මහවැලි යෝජනා ක්‍රම සියල්ලම ඉදිරි අවුරුදු පහ හෝ හය ඇතුළත නිමකිරීමට නියමිත බැවින් ඉදිකිරීම් වැඩ නිමකරනු ලබන විට ජනාවාසීන් වැඩිදෙනෙකු මෙම අදියරෙහි පසුවනු ඇත.

ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණයේ සොයාගැනීම්:—

1976 මැයි මස කලාවැවේ වම් ඉවුරේ එච් 1 කලාපයෙහි ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය පැවැත්විණි. නියැදි රාමුව වූයේ ඉඩම් වෙන්කර දෙනු ලැබූ ජනාවාසීන් 2013 ක් පමණ උපලේඛනගතකළ වෙන් කරදීමේ ලැයිස්තුය. කැටිසතරවලට බෙදීමෙන් පසු සසම්භාව්‍ය පදනමක් මත නියැදි තෝරාගන්නා ලදී. සම්මුඛ පරීක්ෂණ මට්ට මේදී ලැයිස්තුවල සඳහන් ඇතැම් ජනාවාසීන් මුණගැසීමට නොහැකිවූ අවස්ථාවලදී, යාබද කට්ටිවල ජනාවාසීන් සම්මුඛ පරීක්ෂණයට ලක්කිරීමෙන් යම් පමණක ආදේශ කිරීමක් සිදුවී ඇත. සම්මුඛ පරීක්ෂණයට ලක්වූ නියැදිය ජනාවාස පවුල්වලින් සියයට 3.5 කින්පමණ සමන්විත විය.

මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ උතුරුමැද පළාතේ කලාවැවේ වම් ඉවුරේ ව්‍යාප්ති ඇල මාර්ගය (මහවැලි ව්‍යාපාර සිතියම්වල එච් 1 කලාපය ලෙස සටහන් කර ඇත) මගින් ජල සම්පාදනය කරනු ලබන හා ඒ යටතේ ඇති නව ජනාවාස සහිත අක්කර 6000 ක පමණ මුල් සංවර්ධන ප්‍රදේශය සමීක්ෂණයට භාජනය කරන ලදී. යෝජනා ක්‍රම ලිපිගොනු අනුව සෑම පවුල කටම පහත්බිම් අක්කර $2\frac{1}{2}$ බැගින් පවුල් 2197 කට ඉඩම් වෙන්කර දෙනු ලැබුවද, ඉඩම් භාරගෙන ඇත්තේ පවුල් 1900 ක් පමණි. යෝජනාක්‍රම සැලසුම් අනුව ගොවිපළ සඳහා වෙන්කර දීමට අපේක්ෂිත අතිරේක අක්කර භාගයක බිම් කොටස මායිම් ලකුණු කිරීම හෝ කට්ටිකිරීම හෝ සිදුකර නැත.

මෙම ප්‍රදේශයෙන් සියයට දහයක් පමණ (අක්කර 600 ක් පමණ) පුරාණ ගම්වලින්ද ඉතිරිය රජයේ කැලෑවලින්ද සමන්විත වේ. පුරාණ ගම් පිහිටි ඉඩම් යෝජනාක්‍රමයට පවරාගන්නා ලදුව යළි වෙන්කර දෙනු ලබන අතර, අවශ්‍යයෙන්ම කලින් තමන් සතුව තිබි ඉඩම් මුල් අයිතිකරුවන්ට නොලැබෙනු ඇත.

පහත්බිම් ලෙස ලකුණු කර ඇති කැලෑ ඉඩම් යෝජනා ක්‍රමය මගින් එළිකර ඇත. කුඩා ව්‍යාප්ති ඇලමාර්ග හා කුඹුරුවලට ජලය නිකුත් කරන අපමුඛයන්හි ඉදිකිරීම් කටයුතු කරගෙන යනු

---

* ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාභිවර්ධන සංගමයේ මෙහෙයවීමෙන් 1978 අගෝස්තු මස 05 දින පවත්වන ලද 'මහවැලි' සැසිවාරයේදී ඉදිරිපත් කළ ලිපියක් පදනම් කර ඇත.

දක්නා ලදී. ක්‍රියාත්මක කරවිය හැකි බුල්ඩෝසර හා ට්‍රැක්ටර් ප්‍රමාණවත් සංඛ්‍යාවක් ලබාගත නොහැකි වූ බැවින් යෝජනාක්‍රම නියමිත කාලවේලාවන්ට වඩා ප්‍රමාදවීම් සිදුවූ බව වාර්තාකර ඇත. ඉදිකිරීම් වැඩ බොහොමයක්ම පුද්ගලික කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් ඉටු කරනු ලැබේ.

කුඹුරුවලට ඒ වනතෙක් ජලය සැපයීම ආරම්භ කර නොතිබිණ. සමීක්ෂණය පැවැත්වූ කාලයේදී ජනාවාසිහු යෝජනා ක්‍රමය යටතේ එළිකිරීම් ආදියෙන් ශේෂව පැවති ගස්මුල් හා ගොඩැලි ඉවත්කිරීම හා ජලය නිකුත්කළ විට රස්කර ගැනීම සඳහා නියර ඉදිකිරීම ආදී කටයුතුවල යෙදෙමින්, ජල සම්පාදනය සඳහා පහත්බිම් සූදානම් කිරීමෙහි යෙදී සිටියහ.

ජනාවාසිහු ඉඩම් කට්ටිවල තාවකාලික පැල්පත් ඉදිකර තිබී අතර ඇතැම්හු සිය පවුල්ද සමඟ මෙම පැල්පත්වල වාසය කළහ. මෙම ජනාවාසීන්ගෙන් පවුල් 250 ක් පමණ මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ බෝවතැන්න ජලාශය ඉදිකිරීමේ හේතුවෙන් විස්ථාපනය වූ අය වෙති.

සමීක්ෂණය පැවැත්වූ අවදියේදී ජනාවාසීන්ට දෙවිධවූ මූල්‍යාධාර, යෝජනාක්‍රමය යටතේ ලැබී ඇත. පැල්පත් ඉදිකර ගැනීම සඳහා රු. 100/- ක් හා මාස පහක කාලයක් වනතෙක් මසකට රු. 50/- බැගින් රු. 250/- ක යැපීම් දීමනාවක් ගෙවන ලද අතර ඇතැම් කට්ටිකරුවන්ට මෙම මුදල එක්වර ගෙවා ඇත. නියර තනා නිමකළ පසු ඒ සඳහා වැය කළ වියදම් වශයෙන් තවත් රු. 750/- ක මුදලක් ගෙවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

ලෝක ආධාර වැඩසටහන යටතේ සිවු දෙනෙකුගෙන් යුතු පවුලකට සලාක නිකුත්කිරීමේ පදනම මත, වියළි කිරි, පිටි, සීනි, හා ඇතැම්විට පරිප්පු ආදී ද්‍රව්‍ය සලාකයක් වශයෙන් අවුරුද්දක කාලයක් සපයනු ලැබේ. මෙම ආහාර ද්‍රව්‍ය කිහිප වතාවක්ම ලැබුණද ඒවා නිතිපතා ලැබී නැත. ජලාශය ඉදිකිරීම හේතු කොට ගෙන විස්ථාපනය වූ අයට ඔවුන් සතු භාණ්ඩ යෝජනාක්‍රම ප්‍රදේශයට ගෙන ඒම සඳහා ප්‍රවාහණ පහසුකම් සලසා ඇත.

ඉඩම් අහිමිවීම හෝ විස්ථාපනය හෝ සඳහා ජනාවාසීන්ට කිසිදු වන්දි මුදලක් ගෙවා නැත. මේ කාලය වනවිට මෙම ප්‍රදේශයේ නොකඩවා කන්න පහක්ම දැඩි නියඟය පැවති බවට වාර්තාවී ඇති අතර, එබැවින් හේන් ගොවිතැන්ද කළ නොහැකිවූයෙන් කලා වැවෙන් ජලය සැපයෙන ඉඩම් පමණක් සාර්ථක ලෙස වගාකරන ලදී.

ප්‍රදේශයට ජීප් රථවලින් පිවිසිය හැකිවුවද, බොරළු සහිත පාරවල්වල ඒ වනවිටත් ගමනාගමනය අපහසු විය.

නව 'ඒකාබද්ධ සේවා මධ්‍යස්ථානය' ඉදිකරන ලදුව, ආරම්භ කර තිබුන නමුදු, මධ්‍යස්ථානය දුරස්ථ මෙන්ම පාලුවූ එකක් ලෙස පෙනින.

සියළුම ජනාවාසීන් ප්‍රාථමික (ශාඛා) සමුපකාරවල ලියාපදිංචි කරවීමේ අදහසින් කෘෂි හැඳුනුම්පත් නිකුත්කරනු ලැබිණ.

යෝජනාක්‍රම නිලධාරීහු, ජනාවාසීන් ගොවි සමිති පිහිටුවා ගත්තාට පසු ඔවුන් පිළිවිසීම සඳහා බලාපොරොත්තුව සිටියහ.

යෝජනාක්‍රම සැලසුම්වලින් බලාපොරොත්තුවූ පාංශු සමීක්ෂණ ජනාවාසීන්ට දන්වා තිබුනේ නැත.*

පහත සඳහන් සංඛ්‍යා සටහන්වලින් පෙන්නුම් කරන අයුරු ජනාවාසී පවුල් සුපරීක්ෂාකාරීව තෝරාගැනීමක් සිදුවී නැත. වැඩිහිටියන් වැඩිදෙනෙකු සීමිත අධ්‍යාපනයක් සහිත අයවූ අතර, යැපීම් අනුපාතය ඉහළ විය. ඔවුන්ට ඉතිරිකිරීම් හෝ උසස් මට්ටමක ආයෝජනය සඳහා ශක්‍යතාවයක් හෝ ඇති බවක් නොපෙනිණ. මෙම සංඛ්‍යා සටහන් පිළිබඳ සවිස්තර සාකච්ඡාවක්, මහජන බැංකුවේ පර්යේෂණ අංශය මගින් පළකරන ලදී. [3] මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ මුල් ජනාවාසී කණ්ඩායමේ සමාජීය – ආර්ථික තත්ත්වයන් මෙම සංඛ්‍යා සටහන්වලින් නිරූපණය වේ.

සම්භාෂණය.

(අ) ඉදිරි 'පවරාදීම්'

කුඩා ව්‍යාප්ති ඇලමාර්ගවල ඉදිකිරීමේ කටයුතු කරනු ලබන අතරදීම මුල් ජනාවාසීන් කණ්ඩයම පදිංචි කරවන ලදී. යෝජනාක්‍රමය මගින් කැලෑ ඉඩම් එළිකිරීමෙන් පසු පහත්බිම් කට්ටි බෙදවෙන්කර, බොරළු පාරවල් තනා, ජනාවාසීන්ට ඉඩම් පවරාගෙන නාලෙස ඇරයුම් කරන ලදී. එහි මූලාකාරණය වන්නට ඇත්තේ, ජනාවාසීන්ට ඉදිකිරීමේ කටයුතුවල රැකියා නියුක්තිය ලබාගැනීමට හැකිවීම හා ජලය නිකුත් කරන කාලය වනවිට ඔවුන්ට සිය ඉඩම් සකස්කර නියර බැඳ ගැනීමට හැකිවීමද විය හැකිය.

කලාවැවේ වම් ඉවුරේ පිහිටි මෙම ඉඩම්වලින් සමහරක් වැවෙන් ලබාගත් ජලයෙන් වගාකර තිබුණි. සෙසු අතිමහත් ප්‍රදේශය නිරුදක වියළි බිමය. ප්‍රදේශයේ කන්න ගණනාවකදීම තද ඉඩෝරය පැවතියේය. මීට කලිනුදු එහි විසූ ගැමියන්ට පවා ප්‍රදේශයෙන් කිසිදු ආදායමක් ලබාගත නොහැකි වූ අතර, හේන් ගොවිතැන් පවා හානියට පත්වීම හෝ විනාශවීම හෝ සිදුවිය. ඉදිකිරීමේ කටයුතු උප කොන්ත්‍රාත් පදනම මත ඉටුකරනු ලැබූ අතර, කොන්ත්‍රාත්කරුවෝ නිතිපතා වැඩ නොදුන්හ. ආදායමක් උපයාගැනීමේ අභිප්‍රායයෙන් ජනාවාසීන් අනියම් කම්කරුවන් ලෙස වැඩකළ අතර, එසේ කිරීමේදී කුඹුරු සකස්කිරීමේ කටයුතුවල යෙදිය නොහැකි විය.

කැලෑ එළිකිරීමෙන් ස්වභාවික රිත්මය බිඳවැටීම නිසා, ලෙඩරෝග උවදුර පිළිබඳ තර්ජනය එල්ල විය. බෝවතැන්න ජලාශය ප්‍රදේශයෙන් විස්ථාපනය වී පදිංචියට පැමිණි දරුවන් හා බිළිඳුන් සහිතවූ පවුල් කිසිත් කරකියාගත නොහැකි තත්ත්වයක පසුවූහ. කිට්ටුම ඩිස්පෙන්සරිය සැතපුම් ගණනාවක් දුරින් පිහිටි අතර, ආරෝග්‍යශාලාව ඊටත් වඩා දුරින් පිහිටියේය. ප්‍රසිද්ධ ප්‍රවාහණ සේවා විරල වූ අතර පාසැල්ද නොවීය. ඉදිකිරීම් වැඩ නිමවා, කුඹුරුවලට ජලය සැපයීමට හැකි තත්ත්වයක් ඇතිවීදී හා සේවා සංවිධානය කරනු ලැබූවාට පසුව ජනාවාසීන් පදිංචි කරවූයේ නම් මේ සියල්ල මඟහරවා ගත හැකිව තිබුණි.

(ආ) අවම 'සහනාධාර'

අළුතෙන් ඉඩම්වල ජනාවාස ඇතිකිරීමේදී වෙනත් අනිකුත් ආයෝජනවලදී මෙන්, ඉතිරිකිරීම්, ආධාර හෝ ණය ආදීවූ කවර ආකාරයකින් වුවද මුදල් අවශ්‍ය වේ. මෙය සහනාධාර පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නොවේ. එසේවුවද, පැහැදිලිව පෙනෙන අයුරු 'ආත්මෝපකාර' ප්‍රතිපත්තිය මත මෙම ජනාවාසීන්ට අවම සහනාධාර ලබාදෙන ලදී. පැල්පත ඉදිකර ගැනීමට රු. 100/- ක්ද, මසකට රු. 50/- බැගින් මාස 5 කට රු. 250/- ක යැපීම් දීමනාවක්ද ගෙවා ඇත. නියර තැනීමෙන් පසුව තවත් රු. 750/- ක මුදලක් ගෙවිය යුතුව ඇත. බෝවතැන්න ජලාශය ප්‍රදේශයෙන් විස්ථාපනය වූ ජනාවාසීන්ට සිය භාණ්ඩ ගෙන ඒම සඳහා ප්‍රවාහණ පහසුකම් සපයා ඇත. ලෝක ආහාර වැඩ සටහන යටතේ වියළි කිරි, පිටි,

* ක්ෂෙත්‍ර දුනුම්දෙන්නක් අනුව පාංශු සමීක්ෂණ නොපවත්වන ලදී. එහෙත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරියකු 'එච්' කලාපයේ පාංශු සමීක්ෂණ සම්පූර්ණකර ඇති බව පැහැදිලි කළේය. දන් පාංශු සමීක්ෂණ සිතියම්, ජනාවාස සිතියම්වලට අවශෝෂණය කළ යුතුය. එසේවුවත්, යෝග්‍ය වගා පිළිබඳව ජනාවාසීන්ට උපදෙස් දී නැත. මෙය පසු අවදියකදී කරනු ලැබෙයි අපේක්ෂිතය.

සීනි හා ඇතැම්විට පරිප්පු ද අඩංගු සලාකයක් බැගින් සිවුදෙනෙකු ගෙන් යුතු පවුලකට නිකුත්කරනු ලැබුවද එය නිතිපතා සිදුවී නැත.

මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ ගොවීන්ට යම්තම් පැල්පතක් පමණක් ඉදිකරගැනීමට හැකිවීමය. පැරණි ගම්වලින් පැමිණි ජනාවාසීන් සිය නිවෙස්වලින් නෙරපීමේ තර්ජනය තිබියදීත් තවදුරටත් ඒවායේම රැඳී සිටියහ. ප්‍රමාණවත් නිවාස ආධාර නොලැබීම නිසා වැඩියෙන්ම පීඩාවට පත්වූවෝ බෝවතැන්නෙන් විස්ථාපනය වූ ගැමියන්ය. ඔවුහු තාවකාලික ආවරණ යට තමන් සතු භාණ්ඩ රැකවරණයට තබා පැල්පත්වල වාසය කළහ. ඔවුන්ට සිය ගොවිපළ සඳහා දෙනු ලබන ඉඩම් ඒ වනවිට ලබා නොදී තිබුණෙන් ඔවුන්ට හැකියාවක් තිබුණද වඩා ස්ථාවර හා යෝග්‍ය රැකවරණයක් ඉදිකරගැනීම නිෂ්ඵල වේ.

මේවා 'නව' ප්‍රතිපත්තීන්ය. 1941 දී පවා කුටියක් (Cottage) තනාගැනීමට රු. 250/- ක මුදලක් දෙන ලදී. 1951 දී කුටියක ඒකක පිරිවැය රු. 2700/- ක්ද, 1953 හා 1956 දී එය රු. 1600/- ක්ද විය. 1976 දී රු. 100/- කින් කෙබඳු කුටියක් ඉදිකළ හැකිද?

මූලාරම්භක අවදියේදී ලබාදී ඇති ආධාර කවර මට්ටමක් අනුව වුවද අතිශයින් අප්‍රමාණවත් ලෙස සැලකිය හැක.

(ඇ) 'ප්‍රමාද කළ' වන්දි :—

දේපළ අහිමිවීම සඳහා ජනාවාසීන්ට වන්දි ගෙවීමක් කර නැත. වන්දි ගෙවීම් කරනු ලබන්නේ, ඉල්ලුම් ආදිය පරීක්ෂාවට භාජනය කිරීමෙන් පසුවය. පළමුව, ගෙවිය යුතු වන්දි ඇගයුම් කර ගොවීන්ට එය ලබාදුන්නේ නම් අඩු වශයෙන් පවුල් කිහිපයකටවත් නව දිවිය මුල පිරීමට යම් පමණක මුදල් ඉතිරියක් තිබෙන්නට ඉඩ තිබුණි.

පැහැදිලිවම විස්ථාපනය සඳහා කිසිදු වන්දියක් ගෙවීමට බලාපොරොත්තු නොවිණ. නව ප්‍රදේශයක පදිංචිවීම නිසා ළමයින් සඳහා වෙනත් පාසැල් සොයාගැනීමට සිදුවීම ආදී කරුණු හේතුකොටගෙන මෙම අංශය පිළිබඳව සැලකිල්ලක් දැක්විය යුතුව තිබිණි.

(ඈ) පවුල් සියල්ල 'විස්ථාපනය කිරීම' :—

නව ප්‍රතිපත්තීන් යටතේ 'පුරාණ' ගම්වල පවුල් ඇතුලු පවුල් සියල්ලම විස්ථාපනය කරන ලදී. යෝජනා ක්‍රමය මගින් ඉඩම් පවරාගන්නා ලදුව නැවත බෙදා වෙන්කරන ලදී. පහත්බිම් සඳහා වාරි කර්මාන්ත සම්පාදනය කිරීමේදී එය අවශ්‍යයෙන්ම කළ යුතුවිය. රැ ඉඩම් කැබලි කිරීමේ කාර්යය ආදිය සඳහාද එය අත්‍යාවශ්‍ය වූවා විය හැකිය. එසේවුවද එබඳු 'සැලසුම්කිරීම' හා සම්බන්ධ සැලසුම්කරුවෝ නොවූහ.

(ඉ) පවුලකට අක්කර $2\frac{1}{2}$ ක් බැගින් ලබාදීම් ලෙස පැවසෙන සමානත්වය :—

සෑම පවුලකටම පහත්බිම් වගාව සඳහා අක්කර $2\frac{1}{2}$ ක් හා ගොවිපළ සඳහා අක්කර $\frac{1}{2}$ ක් බැගින් වෙන්කරදීමෙන් වැඩි සංඛ්‍යාවකට ප්‍රමාණවත් ඉඩම් කට්ටියක් බැගින් වෙන්කරදීමට ඉඩ සැලසෙන බැවින් යුක්තිසහගත ලෙස පෙනේ. එසේ වුවද වෙන් වෙන්වූ ප්‍රදේශවල අක්කර $2\frac{1}{2}$ ක බිම් කැබලිවල ආර්ථික විභවතාවය එකිනෙකට වෙනස්වනු ඇත. මේ නිසා වඩා හොඳ ඉඩමක් ලැබීම 'වාසනාව' හෝ 'අනුග්‍රහය' මත රඳා පවතී.

(ඊ) බදවාගැනීමේ ප්‍රතිපත්ති 'අදාල නොවන්නක්' ලෙස :—

පවසා ඇති අන්දමට ජනාවාසීන් බඳවා ගනු ලැබුයේ ආර්ථික සම්භාව්‍යතා උපමානය අනුව හා ඉඩම් කච්චේරි ගණනාවක් පැවැත්වීමෙන් පසුවය.

එසේවුවද, විවිධ ප්‍රමාණයෙන් යුතු පවුල් දක්නා ලදී. එක පවුලක සාමාජිකයන් 14 දෙනෙක් වූ අතර, තවත් සිටියේ අවුරුදු 60 ඉක්මවූ වයස්ගත ස්ත්‍රියක් හා පුරුෂයකු පමණි. යැපීම් අනුපාතයද ඉතා අධික විය. වැඩිදෙනෙකු විශේෂයෙන්ම ගැහැණු අධ්‍යාපනයක් නොලද අය වෙති. පැරණි ගම්වලින් විස්ථාපනය වූ අයට ඉඩම් ලබාදීමට ඇති අවශ්‍යතාවය බඳුවූ අව්‍යාජ දුෂ්කරතා තිබුණා විය හැක. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාප්ති පවුල් අනුව, ජනාවාසී පවුලක නියම සාමාජික සංඛ්‍යාව නිශ්චය කරගැනීමද දුෂ්කර කාර්යයකි. කරුණු කෙසේවුවද, සුපරීක්ෂාකාරී තේරීම් ක්‍රමයක් තිබී බවට සාක්ෂියක් දක්නට නොවීය.

(උ) ගොවීන් හමුවීම කළ නොහැකි යෝජනාක්‍රම නිලධාරීන්:—

යෝජනා ක්‍රමයට අනුයුක්ත සංවර්ධන සහකාරවරු හා ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීන් සිටිය නමුදු, ඔවුන්ට ජනාවාසීන් සමඟ කිසිඳු සම්බන්ධතාවයක් නොවීය. මෙම නිලධාරීන්ට, ජනාවාසීන්ට සහායදීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් නොවූයෙන් ඔවුහු ජනාවාසී සමාජය 'සංවිධාන' කිරීම සඳහා මීට වඩා සරු අවදියක් උදාවනතෙක් බලා සිටි ලෙසක් පෙනේ.

(ඌ) කෘෂිකර්මාන්තය හා ආයෝජන පිළිබඳ උපදෙස්:—

සමීක්ෂණය පැවැත්වෙන කාලය වනවිට පාංශු සමීක්ෂණ ජනාවාසීන්ට දැනුම්දී නැත. එබැවින් යෝග්‍ය බෝග වර්ග ආදිය පිළිබඳව ඔවුන්ට උපදෙස් දී නැති බව සැලකිය හැකිය. කෙසේවුවද, වගා රටාවන් පිළිබඳව ජනාවාසීන්ට එතරම් පැහැදිලි හැඟීමක් නොවූ අතර, ජලය ලබාගත හැකිවූවිට වී ගොවිතැන් කිරීම හා එතෙක් සීමිත හේන් ගොවිතැනෙහි යෙදීමටද ඔවුහු බලාපොරොත්තු වූහ.

(එ) සේවා :—

ඒකාබද්ධ සේවා මධ්‍යස්ථානයක් හා ප්‍රමාණවත් සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන සේවා සැපයීමද සඳහා විසිතුරු සැලසුම් යෝජනා ක්‍රමයේ අන්තර්ගත වුවද, සමීක්ෂණය පැවැත්වූ කාලය වන විට ඒකාබද්ධ සේවා මධ්‍යස්ථාන ගොඩනැගිලි පමණක් ඉදිකර තිබිණ. සෞඛ්‍ය හා අනිකුත් සමාජීය සේවා හා පහසුකම් සැපයීම පිළිබඳ ප්‍රමාදයක් පැහැදිලිවම දක්නට විය.

ජනාවාසවල මූලාරම්භක අවදියේදී දක්නට ලැබුණු ලක්ෂණ කිහිපයකින්ම ඉතා පහත් මට්ටමේ ආයෝජන සහිත යැපීම් කෘෂිකර්මාන්තයක් සඳහා වාතාවරණයක් සැකසෙන බැවින් එය මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ ජල සම්පාදිත ප්‍රදේශයන්හි ආයෝජන පිළිබඳ නව යුගයක උදාව ගෙනෙන වාරි කර්මාන්ත පද්ධතියක් සඳහා උචිත නොවන බව පෙනේ. තිරසාර මූලාරම්භයක පදනම මත අප ආර්ථිකයේ හා රටේ නව යුගයක් උදාකිරීම උදෙසා ජනාවාසයන්හි මූලාරම්භයේදී යුක්ති සහගත අන්දමින් ආධාරෝපකාර ලබාදීම හෝ කුඹුරුවලට ජලය සැපයීම හා අනිකුත් සේවාවන්ද සැපයිය හැකි අවදියකදී ජනාවාස ආරම්භ කිරීම හෝ අත්‍යවශ්‍ය ලෙස පෙනේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ :—

1. Mahaweli Development Board, 1977, Mahaweli Ganga Development Sri Lanka: Summary Report on Projects. p.2.

2. Mahaweli Development Board and Sogreah, Grenoble, France, 1972, Mahaweli Development Project I-Feasibility Study for Stage II, Vol. VII and VIII-Settlement Planning and Development.

3. Karunatilake, Dingi, 1976, A study of the Socio-economic Conditions and Investment Potentialities of the Settlers of the Mahaweli Development Project. The report of a Field-Survey of the First Stage of Settlers. (People's Bank, Research Department, Study Papers, 1976, Cyclostyled).

1 සංඛ්‍යා සටහන — වයස් ව්‍යුහය

වයස් කාණ්ඩය	පිරිමි	ගැහැණු	එකතුව	ප්‍රතිශතය (%)
0 — 5	48	29	17	17
5 — 10	34	43	77	17
10 — 15	32	26	58	12.9
15 — 20	24	28	52	11.9
20 — 25	22	25	47	10.4
25 — 30	15	19	34	7.5
30 — 40	16	28	44	9.7
40 — 50	20	13	33	7.3
50 — 60	15	2	17	3.9
60 ට වැඩි	5	7	12	2.6
මුළු ගණන	231	220	451	100.0

2 සංඛ්‍යා සටහන — පවුලේ ප්‍රමාණය

පවුලේ ප්‍රමාණය	පවුල් සංඛ්‍යාව
1	—
2	8
3	6
4	7
5	11
6	11
7	12
8	5
9	5
10	3
11	5
12	—
13	—
14	1
මුළු ගණන	74

3 සංඛ්‍යා සටහන — අධ්‍යාපනික තත්ත්වය

අධ්‍යාපනික තත්ත්වය	අවුරුදු 5 ට වැඩි අය	%
අධ්‍යාපනයක් නොලැබූ	103	27.54
5 වන ප්‍රමාණය දක්වා	173	46.26
5 වන ප්‍රමාණයේ සිට අ.පො.ස. (සා. පෙ.) දක්වා	93	24.87
අ.පො.ස. (සා. පෙ.) ට වැඩි	5	1.33
මුළු ගණන	374	100.00

4 වන සංඛ්‍යා සටහන — පවුල්වලට අවම අධ්‍යාපනික ප්‍රවීණතාවයන්

	පවුල් සංඛ්‍යාව	%
අධ්‍යාපනයක් ලබා ඇති අය	5	6.76
එක් අයෙකුවත් 5 වන ප්‍රමාණය දක්වා උගත්	60	81.08
එක් අයෙකුවත් අ.පො.ස. (සා. පෙ.) දක්වා උගත්	4	5.41
එක් අයෙකුවත් අ.පො.ස. (සා. පෙ.) ට වඩා උගත්	5	6.75
මුළු ගණන	74	100.00

5 වන සංඛ්‍යා සටහන — රැකියා නියුක්තිය (ඔවුන් විසින්ම වර්ග කර ඇති අයුරු)

	සංඛ්‍යාව	%
පූර්ණ කාලීන ගොවීන්	71	26
අර්ධකාලීන ගොවීන්	189	68
කම්කරුවන්	13	5
වෙළඳුන්	1	—
වෙනත්	4	1
මුළු ගණන	278	100

6 වන සංඛ්‍යා සටහන — එක් පුද්ගලයකුට ලැබෙන ඉඩම් ප්‍රමාණය

	සංඛ්‍යාව	පහත් බිම්	එක් අයෙකුට	මුළු බිම් ප්‍රමාණය	එක් අයෙකුට
අවුරුදු 15 ට වැඩි	239	185	0.77	222	0.93
අවුරුදු 15 ට වැඩි පිරිමි	117	185	1.60	222	1.90

7 වන සංඛ්‍යා සටහන — කලින් අවුරුද්දේ ජනාවාසී පවුල්වල වාර්ෂික ආදයම

ආදයම් කාණ්ඩය	පවුල් සංඛ්‍යාව	%
රු. 500 දක්වා	7	9.5
500 — 1000	11	14.9
1000 — 1500	7	9.5
1500 — 2000	9	12.2
2000 — 2500	12	16.2
2500 — 3000	6	8.1
3000 — 4000	12	16.2
4000 ට වැඩි	10	13.5

8 වන සංඛ්‍යා සටහන — ණයගැතිභාවය

	පවුල් සංඛ්‍යාව	%
රු. 500 ට අඩු	10	13.5
500 — 1000	3	4.05
1000 — 2000	3	4.05
2000 සහ ඊට වැඩි	2	2.7
වාර්තා නොවූ	56	75.6

9 වන සංඛ්‍යා සටහන — කලින් ඉඩම්වල අයිතිය

	පවුල් සංඛ්‍යාව	%
ඉඩම් නැති	42	56.7
අක්කර 1 දක්වා	8	10 8
අක්කර 1 — 3 දක්වා	15	20.2
අක්කර 3 — 5 දක්වා	9	12.16

10 වන සංඛ්‍යා සටහන — වත්කම්

	රු. 1000 ට අඩු	රු. 1000 — 2000	රු. 2000 — 3000	රු. 3000 — 4000	රු. 4000 ට වැඩි
පාපැදි, ඇඳුම් මහන මැෂින් බඳු වංචල වත්කම්	4	1	3	—	—
හරක්	2	3	1	—	6
කෘෂිකාර්මික උපකරණ	1	—	—	—	—
අත්හළ නිවසේ වටිනාකම	8	3	5	1	31

(පවුල් 21 කට ඔවුන් සතු නිවෙස් නොතිබිණ — පවුල 5 ක් තොරතුරු සපයා නැත)